

Premerzna številka stane 2 kroni.

Letna lista: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izvea Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo prejema naročnino, inserate in reklamacije.

Telefon interurban štev. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Politična plačana v gotovini.

"Straža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroska cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštine proste.

Telefon interurban štev. 113.

68. številka

Maribor, dne 14. junija 1929.

Letnik XIV.

Pred konferenco v Haagu.

Genovsko konferenco je sestavil in razstavil kaos svetovnega gospodarstva, ki je nastal vsled delitve držav in narodov na zmagovalce in premagance, želja in zahteva po izhodu iz nevzdržljivih razmer je konferenco začela, jo nekaj časa vzdrževala, potem pa razpustila, ker pri onih, ki so si pridobili ali prisvojili vlogo zmagovalcev, le ni prave volje za udeležitev tega prvenstva, pa naj si bodo sliske in zagate, po celem svetu in tudi doma še tako hude in neznosne. Vojna, ki je nastala vsled tekme in zavisti na svetovnem tržišču, je leto za letom požrla milijone ljudskih življenj, delavnih moči in milijarde narodne imovine in produkcij skih sredstev, ko se je pa vsega tega dovolj nažrla, so se sestali državniki v Parizu in Versaillesu in mesto da bi razpravljali in razmotrivali, kako naj se iz splošne izgube na vseh razvalinah, osnuje novo gospodarstvo in novo tržišče, so z vojnimi grožnjami dele izčrpanega sveta kratkoma določili za «premagance» ter jih podrgli najhujšemu izkoriščevanju. Z oboroženo desnico so diktirali neizmerno vojne odškodnine in dolgove, z levico so pa dolžniku jemali sredstva in moč, da obveznosti nosi in plača.

Pogoji gospodarske obnove.

Po treh letih so tudi «zmagovalci» uvideli, da to ne gre, — in s premaganci vred so se sestali na genovski konferenci, da najdejo izhod iz splošne zagate, ali z drugimi besedami rečeno, da se ustanovi in uredi novo svetovno gospodarstvo. Za novo gospodarstvo je potrebna enakopravnost, potrebno je vsestransko pošteno vzajemno delo, potrebna je pokora in kesanje nad zločinom svetovne vojne in nad vse potrebne so najmočnejše garancije trajnega miru. Teh pogojev si zmagovalci niso osvojili, mnogi jih niso niti spoznali, nekatere premagane države so šle pa same na to pot. Rusija je začela novo življenje kot država delavnega ljudstva v ideji proletarske demokracije, Nemčija je odvrгла stare politične metode in stare ljudi, Bolgarija se preobrazuje v novo življenje pod vlado oračev in seljacev — pluga, srpa in kladiva in tako je v teh državah dano že vse, kar je potrebno za novo gospodarstvo in za novo življenje, vsi pogoji obnove so osvojeni: to je enakopravnost vseh, ki delajo, vzajemno delo, obsodba vojnih zločinov in z vladami delavnega ljudstva je osnovana temeljna podlaga miru in sporazuma z narodi celega sveta. Delavno ljudstvo ne pozna imperijalizma in kardar bo po celem svetu, v vseh državah vladalo ljudstvo, bo tudi konec klanja in nasilja ene države proti drugi, velikih narodov proti malim. V Genovi se je prvič odkrito govorilo in te pogoje za obnovo so iznašali tudi nekateri «premaganci», pred vsemi Rusija, zastopniki držav, kjer narod ne pride do besede pred raznimi klikami, pa niso hoteli niti slišati o enakopravnosti in o miru, pripravljeni so bili sicer na razne koncesije, dogovore, kupčije, ostati pa hočejo na vsak način «zmagovalci» — — —

Iz Genove v Haag.

V tem razpoloženju se pripravljala nadaljevanje konference v Haagu. To mesto, ki je bilo sedež prvih pregovorov o mednarodni arbitraži glede vojne in miru, postaja sedaj novo središče splošnih naporov glede evropske rekonstrukcije. Angleži in neutralci se v resnici trudijo za obnovo in za temeljito nadaljevanje genovskih razprav, francoski diktator Poincaré pa pošilja vsem državam svoj memorandum, ki je naperjen proti Rusiji baš toliko, kot proti haški konferenci, ali da gremo še dalje, proti — rekonstrukciji Evrope. — Poincaré-jev izdelek, ki je sicer višek dialektike ter lep produkt dosedanje evropske politike, je britanska javnost v svojih glavnih listih zelo nevoljno sprejela, ali boljše rečeno, kratko odklonila kot «teroriziranje Evrope» in Lloyd George dobiva iz angleške javnosti pozive, naj se ne ozira na francoske zahteve.

Poincaré se je očitno zaletel. Njegov ultimatum bo Rusijo še tesneje zvezal z Nemčijo, utrdil bo tudi druge ruske zveze in končno lahko doživi še to, da mu bodo domači bankirji in podjetniki za hrbtom vlade začeli vhažati v Rusijo pod privlačno silo petrolejskih in drugih koncesij. Francoskim podjetnim krogom je dosti že to, da imajo Rusi po dogovoru z Italijo, — Trst kot svojo svobodno pristanišče, ki bo izhod ruske trgovine in izvoza k toplemu morju. Francoski podjetniki to vidijo, trgovina jim je nujna življenjska potreba — in tako tudi oni ne gledajo na Poincaré-jevo politiko z istim navdušenjem, kot parlamentarna večina. Tako je s francoskim podjetnim svetom, stališče delavnih slojev, ki bijejo hude boje z nasilnim Poincaré-jevim režimom, je itak razumljivo.

Francija proti Nemčiji.

Nemški zastopnik Rathenau je dejal v Genovi: «Če že nalagate bremena, ne tolčite dolžnikov tako, da postanejo nesposobni za delo in odplačevanje!» — in vsi so razumeli, kam merijo te besede, Francija še pa vedno grozi Nemčiji, ubija jo, obenem pa hoče od nje visoke odškodnine. Celemu svetu že postaja jasno, da je revizija Versaillesa — conditio sine qua non ne samo nemške, temveč tudi svetovne restauracije, samo Fran-

cija noče tega pripoznati. Ne uvidi prevelike odmere bremen, ne uvidi, da mora tudi dolžnik živeti, če se že pričakuje, da bo plačal, ne uvidi, da so bili sklepi v Parizu in Versaillesu plod zmagovalne opojnosti, ki je danes že temeljito prespana in tudi tega noče razumeti, da se z raznimi komisijami in kontrolami, ki jih pošilja «premagancem» na vrat, kršijo mnogo važnejša načela in pravila državnega in mednarodnega življenja, kot so pa sklepi oboroženega miru, s kratka: Francija jemlje premaganim državam eksistenčno moč in državno suverenost.

Amerika — za ali proti?

Razdor med francosko in angleško politiko je očitviden, nobena diplomatska in novinarska mahinacija ga ne more prikriti, za to so se pa iz Pariza začele širiti vesti, kako Amerika odobrava francosko stališče. Francoski hlapiči drugih vlad, kakor na primer beograjske so pa dodali še svoje ter se celo povspeli do trditve, da Amerika za to ne pojde v Haag, ker najbrž tudi Francija ne bo šla. To je seveda smešno! Amerika tudi v Genovi ni šla, oddalila se je sploh od Evrope, ker v njej ne vidi prave volje za razorožitev in za sporazum — in pri tem ima Francija vendar prvo zaslugo ali glavno krivdo. Ameriki je cela Evropa eno edino ranjeno telo in hladni Amerikanci gotovo ne vidijo rešitve v tem, da Francija na papirju vzdržuje vlogo absolutnega zmagovalca, dočim se s tem in pri tem nujno potrebna rekonstrukcija onemogočuje.

Francoski režim s svojo politiko si zastoj išče zaslonbe v širnem svetu. Njegove politične metode so bile osamljene v Genovi, osamljene so pred Haagom, in osamljene bodo v Haagu, zavračajo jih celo kapitalisti, delavnemu ljudstvu doma in celega sveta so pa že davno nasprotni in sovražne. Zaveznike imajo samo tam, kjer so vlade v najhujšem nasprotstvu z ljudstvom.

Jadranska železnica.

Vlada je dala svoj podpis na Blerovo posojilo od 100 milijonov dolarjev, sedaj se mora dati narodna skupščina svoje odobrenje, in velikansko posojilo bo pravomočno. Ker vladna večina radikalov, demokratov in samostojnežev slepo odobrava vse vladine korake, ni dvomiti, da bo posojilo od večine narodnih poslancev odobreno.

S posojilom se bodo plačali naši zunanji dolgovi, za kojih višino ne ve, kakor smo čitali, niti finančni minister, in se bo zidala jadranska železnica. Da bo poravnane naših zunanjih dolgov nekoliko mesecev ugodno vplivalo na stanje naše valute, je brezdvomno. Toda dolgo to ne bo trpelo, kajti potem homo morali začeti odplačevati Blerov dolg in poleg tega bodo ostali še stari razlogi za slabo stanje naše valute: neurejene notranje razmere in neurejeno državno gospodarstvo z visokim proračunskim deficitom.

Zunanje dolgove bomo torej plačali z novim državnim dolgom, ki bo nas stal mnogo več, nego sedanji državni dolgov, ker je sklenjen pod težjimi pogoji kot so dosedanji. Novo državno posojilo je s stališča finansijske politike zločin nad prebivalstvom, ki je ob zaključku oslajen s tem, da bo za nekaj mesecev, ko se bo vršilo odplačevanje starih dolgov, poskočila naša valuta. Iz tega pa je tudi razvidno, da sedanji vladni večini, ki je izyemši kakih 20 slovenskih (samostojnih), hrvatskih in muslimanskih poslancev, popolnoma srbska, ni glavno, da plača dosedanje državne dolgove, nego da gradi jadransko železnico.

Jadranska železnica bo požrla dve tretjini vsega posojila. Milijarde dinarjev se bodo torej vrgle na ozemlje, po katerem bo železnica izpeljana. To ozemlje bo brezdvomno srbsko. Gradili bodo železnico tudi sami Srbijanci. Zraven pa še bodo zaslužili Amerikanci, ki bodo dajali za zidavo denar in material.

Noben pameten gospodar, ki se mora z vsemi štirimi braniti pred gospodarskim bankrotom, si ne gradi novih poslopij in novih cest na svojem posestvu, ampak se skuša prej otresti preteče nevarnosti bankrota. Zakaj torej mi gradimo v najslabših finančnih razmerah in pod najtežjimi finansijskimi pogoji jadransko železnico? Zakaj tako hitimo? Zakaj še ne počakamo kakih deset let, da spravimo svoje državno gospodarstvo vsaj nekoliko v red?

Čas za srbsko večino v parlamentu je jako drag. Nikdar ne bo večina v parlamentu več tako srbska, kakor je sedaj, kajti par slovenskih samostojnežev in Hrvatov se le radi tega drži v vladi, da nihče ne more reči, češ, vlada je izključno srbska. Samostojneži in hrvatski demokratje so le draperija, da se politična in gospodarska eksploatacija lahko mirnejše in na zunaj dostojnejše izvršuje nad slovenskim in hrvatskim ozemljem.

Jadranska železnica preko srbskega teritorija s srbskimi inženirji in uslužbenci se da skleniti samo še v sedanjem, radi Radičeve kratkovidne abstinence — skoz in skoz srbskim parlamentom. Pozneje nikdar več. Preko 60 milijonov dolarjev, to je 3 milijarde in 600 milijonov dinarjev, ali 14 milijard in 400 milijonov kron, bo šlo za srbski teritorij, za srbske delavce, za

srbske inženirje, uslužbence in dobavljače. Ob tem mastnem komadu mesa bodo naši bratje lahko živeli leta in leta.

Znamo dobro, da je vsaka železnica večjega ali manjšega gospodarskega pomena. Tudi jadranska železnica bo imela, naj se zida ali po Srbiji, ali po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, ali po Srbiji, Bosni in Črni gori, svoje dobre posledice. Toda, ali je treba danes, ko tičimo do vrata v dolgovi, ko nas davki davijo in dušijo, napraviti nov milijardski dolg in s tem dolgom zidati železnico, ki bi še lahko počakala vsaj deset let, da si opomoremo?

Mi izvazamo les, živino, pšenico. Vse to gre proti severu po Donavi in po železnicah proti severu in Italiji. Naš eksport po morju še ne obstoji, in še dolgo ne bo odstojal, tako dolgo ne, dokler ne bomo začeli bolje eksploatirati svojih bogatih rud. In na to še bomo dolgo čakali. Za sedaj nam zadostujejo obstoječe železnice na Jadran, samo popraviti in izpopolniti bi se morale, kar bi se lahko zgodilo z majhnim denarjem. Z dragoceno novo jadransko železnico bi še lahko in bi morali nekaj let počakati. Toda srbskemu delu našega naroda se mudi.

Slovenski samostojneži in demokratje z blagohotno podporo socijaldemokratov so na tem, da zadajo slovenskemu in hrvatskemu narodu novo veliko rano, ki se bo morala z ogromnimi stroški celiti desetletja in desetletja.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Vlada je sklenila, naj skupščina pred počitnicami sprejme še sledeče zakonske predloge: 1. volilni zakon, 2. zakonski načrt o najetem ameriškem posojilu, 3. državni proračun in 4. takozvano uradniško pragmatiko. Posojilna zadeva pride baje že te dni pred skupščino in seveda ne bo preostalo drugega, kot potrditi, kar je vlada skovala, ker bi drugače nastala velika škoda, o kateri smo že zadnjič govorili. Sicer je pa glasovalna mašina takozvane vladne «večine» še v popolnem redu in poslanci bodo lahko šli na počitnice. — Ministrski svet se je postavil na stališče, da se mora sporazum med Jugoslavijo in Italijo čimprej ratificirati, da pridemo čimprej do izpraznitve tretje cone v Dalmaciji. — Vprašanje draginjskih doklad železniških nameščencem je ostalo nerešeno ter se nadaljuje tozadevna razprava na prihodnji seji ministrskega sveta. Poslanca Gostinčar (Jugoslov. klub) in dr. Korun (soc. klub) sta zahtevala, naj velja povišanje od 1. januarja dalje, finančni minister je pa izjavil, da nima za to kritja in prometni minister je dejal, da se strinja samo z načrtom poviškov od 1. aprila naprej.

BOLGARIJA.

Bolgarski ministrski predsednik je zavrnil novinarjem, da je po beograjskem zastopniku takoj ob početku komitskih vpadov v južno Srbijo stavil SHS državi predlog preiskovalne komisije. Beograjska vlada na to še ni odgovorila. — Še več, beograjski vladni listi hočejo javnosti celo natvezati, da se bolgarska vlada ne strinja s tako komisijo. — Bolgarska vlada prosi medzavezniško komisijo, naj ji dovoli odgoditev plačila reparacijskih zneskov, predloge, ki jih je stavila medzavezniška komisija glede tujih kontrol pri odmeri in pobiranju dohodninskih davkov, pa odklanja, ker kršijo suverena prava Bolgarije.

MADŽARSKA.

V 23 volilnih okrajih so se vršile ožje volitve. V teh okrajih je po dosedanjih poročilih izvoljenih devet poslancev vladne stranke in dva brez stranke. Po dosedanjih poročilih je dosegla enotna vladna stranka 139, Ernstova 14, Haynrihova stranka enega in vladni prijazni poslanci 8 mandatov. Vladni blok ima tedaj skupno 162 mandatov. Mirovna Andrašjeva skupina je priborila 12 mandatov, Hellerjeva skupina 8, Rasserjeva skupina 7, Vassonijeva skupina 4, Battihianijeva skupina 2 in socijalni demokrati 24 mandatov. Razen tega je bilo izvoljenih 15 opozicijskih poslancev, tako, da znaša skupna opozicija, kolikor je znano doslej 72 mandatov. Dva poslanca brez stranke sta nevtralna. Izidi o volitvah iz devetih okrajev še niso znani.

PRIPRAVE ZA HAAG.

P o m n e n j u, izrečenem v angleški noti se francoska spomenica ne ozira zadostno na sklepe canneške in genovske konference. Anglija pošlje k haški konferenci, kakor tudi k predkonferenci, ki se bo vršila od 15. do 25. t. m., le izvedence, ki bodo govorili ad referendum, ne pa diplomatskih zastopnikov. Angleška nota meni, da ni povoda zahtevati od sovjetske Rusije, naj najprej umakne svojo spomenico od 11. maja. Ta pogoj bi se bil moral Rusiji staviti pred povabilom k haški konferenci. V drugem delu note se postavlja na podlagi pogojev canneške konference načelo, da bo treba privatno lastnino povrniti z gotovimi dejanskimi kompenzacijami. Vendar se ne sme od Rusije v tem oziru več zahtevati, kakor od katerekoli druge države

in se je treba ozirati na načela ruske suverenosti. V tretjem delu note zahteva angleška vlada praktično ureditev vprašanja ruskih dolgov in izjavlja, da je neobhodno potrebno znižati ruske vojne dolge. Kar se tiče kreditov, ki naj se dovolijo Rusiji od privatnih oseb, je zato potreba jamstev, da bodo mogle prizadete vlade podpirati svoje državljane.

Beleške.

Vojne grožnje in naklepi. V Beogradu se igrajo z ognjem, kot da jim je že vsa pamet do zadnje betvice pošla. Rumunsko ropanje in nasilje nad rusko zemljo hočejo zavarovati in podpreti s krvjo jugoslovanskih narodov. Pašič in Bratianu kujeta vojne naklepe, češki dr. Beneš je pa toliko pameten, da posluša in ne gre poprej iz Beograda, dokler ne razloži po novinarjih svetu, da je vse, kar se kuje, Pašičeva in Bratianova stvar, da je mala antanta sicer nekaka zveza, da pa dela vsaka država zase in po svojem in tako je on v imenu Češke za mir z Rusijo, Pašič in Bratianu pa naj delata po svoje. — Ker sta Pašič in Ninčič že enkrat s polno paro v vojnih avanturah, sta protiruski zaroti pridružila še vojne grožnje proti Bolgariji. Povod naj bi bili vpadi komitov v južno Srbijo. Beograd si ne da dopovedati, da današnja bolgarska vlada nima in ne more imeti nikake zveze s komitsko akcijo, ker se mora sama dovolj trdo boriti z njenimi iniciatorji. Sicer so pa svojčas za pretezo in povod albanskega pohoda beograjski gospodje sami ustvarili: neke komite in tako je že do dobra znano, da za povode vojnih naklepov nikdar niso v zadregi. Grožnje proti Bolgariji so lepo pripravili, izbrali so si Grke za prijatelje in ko so grški svatje prišli v Beograd na gostijo, so se lepo domenili — Bolgarijo so ob enem od dveh strani obsule vojne grožnje — iz Beograda in iz Aten.

Med kraljevo svatbo so uredili marsikatero prav policajdemokratsko. Vladna poročila sicer trdijo, da je bilo vse tako lepo in prisrčno, da se nikjer ni čutilo vmešavanje žandarjev in policajev, da je bil iz samega navdušenja ustvarjen tako vzoren red, da so se žandari in policaji videli samo kot nekaka dekoracija pestrega svečanostnega in radostnega sveta itd. Taka lepa poročila naj bi izbrisala vse utise tega, kar se je poprej godilo, ko so na sto in sto ljudi izganjali od dela in zaslužka ter podili iz mesta. Lepa poročila so spravili v liste, ušlo jim je pa mnogo notic in beležk, ki nehotе kažejo pravo stran slavlja. — Tako naletimo na opis zelo «svečanega» prizora: žandar pesti nekoga poslanca, ter noče verjeti njegovi legitimaciji. Na pomoč pride neki major in tudi ta ne pomiri prej vnetega žandara, dokler mu ne prisoli — klobute. — Rumunski kralj je pripeljal s seboj posebnega fotografa, ki pa ni smel preko Terazija in nastala je radi tega cela afera. Na romunske mornariške oficirje so med poroko popolnoma pozabili, ter jih pustili na ladji, s katero so se pripeljali, še le po poroki, so se na nje spomnili SHS mornariški oficirji ter jih povabili na večerjo. Na romunske goste so seveda naši oficirji zastoj čakali, ko so poslali vprašat, kaj da je, so dobili za odgovor: Če ste nas pozabili doslej, še to večerjo sami pojedite.

Iz praznika v praznik, iz slavlja v slavlje. Naučno ali prosvetno ministrstvo je odredilo, da se tudi letos Vidov dan praznuje kolikor mogoče slovesno in sijajno. Pri tej priliki se bodo povsod prodajali odkupni znaki po 5 dinarjev. Na Kosovem se priredijo posebne velike svečanosti, katerih se udeležijo razen vojske tudi vlada, poslanci in zastopniki zaveznških držav. Naj se tedaj gospodje pomaknejo malo zapadno onkraj brda v nesrečno Črno goro, kjer ljudje umirajo od lakote, kjer divja okrutno nasilje in kamor se, kakor pravi sam vladika, vozi «džubre» — smeti in nesnaga — mesto prehrane in pa nižje na jug v južno Srbijo, kjer je poleg strašne bede državljanska pravica in javna varnost že davno samo iluzorna. Delavni sloji cele države hirajo in umirajo v strašni bedi, gospoda pa piruje v praznikih in sijaju.

Stroški za slavnosti povodom kraljeve svatbe. — «Novi list» poroča, da je dal finančni minister dr. Kosta Kumanudi na seji demokratskega kluba poslancem podatke o izdatkih iz državne blagajne povodom poroke kralja Aleksandra. Izdatih je bilo za opremo dvora 33 milijonov, za gradbo dvora 8 in pol milijona, za poročne slavnosti 6 milijonov, za vojaštvo, ki je prišlo iz vseh krajev v Beograd k svečanostim, 4 milijone in za goste poldrug milijon, skupaj torej 53 milijonov. — Minister pa ni povedal, ali se ti zneski glasijo samo na dinarje, ali tudi na franke. Na vsak način v tej svoti niso všteti oni zneski, ki jih je potrošila beograjska občina povodom poročnih slavnosti.

Dnevne novice.

Dr. Kukovec nam naj pove kedaj? Včerajšnje «Jutro» prinaša uvodnik izpod peresa dr. Kukovca, ki se je pobahal kar v prvem stavku z besedami: «Že ponovno je slovenska javnost v odločilnih trenutkih poslušala mojo besedo in nisem slišal, da bi to bila kedaj obžalovala». Dr. Kukovca vprašamo: Naj nam razloži, kedaj je slovenska javnost poslušala njegov glas? Med slovensko javnost menda ne prištevajo g. JDS predsednik peščice slovenskih demokratov, saj ravno v zgoraj omenjenem uvodniku sam priznava pritlikavost slovenske JDS stranke, ko piše: «Mi maloštevilni demokrati.» Sedaj, ko je ravnatelj Jadranske banke Kamenarovič nalil v demokratska sicer neusahljiva grla toliko usodepolne vode, da je ne morejo požreti, pa poziva Kukovec slovensko javnost, naj posluša njegov glas in naj ne verjame z natančnimi dokazi tehtno podprtih Kamenarovičevim odkritjem. Ko so demokratje še pred

kratkem na tako ostuden način mesarili Peska, se ni oglasil Kukovec, da bi bil zastavil svoj: stoj! a sedaj, ko se je postavilo na pranger najostudnejše korupcije dr. Kukovca, Žerjava in celo mladoliberalno kliko, pa bi naj naenkrat slovenska javnost pokrila s plaščem slepote demokratsko nagoto in to na poziv predsednika maloštevilnih demokratov — Kukovca. Med moraliste je zašel dr. Kukovec prepozno, še le sedaj, ko je začel g. Kamenarovič z največjimi vilami razmetavati korupcijski gnoj JDSarjev na Slovenskem.

Dvoje odlikovanj. Povodom kraljeve poroke je bil minister dr. Gregor Žerjav odlikovan z redam sv. Save I. stepena z lentjo — ravnatelj Jadranske banke Kamenarovič pa je ob tej priliki pripeljal Žerjavu pred celo jugoslovansko javnostjo odlikovanje z odkritji demokratske korupcije prvega razreda — lento pa mu je tudi obljubil. Res, do čudnih zaslug se je povzpela g. minister Žerjav, ker prejema kar ob enem razna nezasluzena in zaslužena odlikovanja.

Dr. Žerjavova žlahta in stanovanjska beda. — V Ljubljani se je potegoval za neko stanovanje na Poljanski cesti učitelj D. že nad leto dni. Mirno in ponižno je čakal, da se izseli prejšnja stranka. Toda glej: ko se je izselila, je stal že isti dan voz s pohištvom gospe Lovrenčičeve, dr. Žerjavove svakinje pred hišo in gospa se je vgnedila brez dovolitve stanovanjskega urada v stanovanje. Ona ni čakala, niti tik pred izselitvijo ni vedela za stanovanje, pa ga je kar okupirala, ker je čuvala nad njo mogočna roka ministra Gregora. Stanovanje se ji je tudi proti vsem pravilom in običajem odobrilo, toda učitelj je zidal na pravičnost in ministrsko naredbo, katero bi izvršujoči minister moral štiti in spoštovati. Rekuriral je in v drugi in zadnji inštanci je bilo stanovanje prisojeno njemu. Namesto, da bi prišel sedaj učitelj do svoje pravice, je pribrnel iz Beograda brzozjav, da Žerjavova svakinja ostane, učitelj pa se naj za svojo pravico obriše! Tako štiti mladin. liberalci proti jasnim določbam stanovanjske naredbe, ki ima moč zakona, in koruptno protežirajo svojo žlahto. Žlahta in korupcija sta vodilni zvezdi v upravnih metodah liberalnih mladinov. Žerjavova svakinja je prišla proti jasnim določbam stanovanjske ministrske naredbe do stanovanja ravno tako, kakor dr. Kukovec v Mariboru. Slučaja Lovrenčič in Kukovec jasno kažeta, da so zakoni in naredbe po mnenju ministrov za to, da se zasmehujejo in kršijo! To je gotovo «državotvorno» in za to se bo tudi ljudstvo oprijelo Kukovčevih in Žerjavovih praktik, da ne bo manj drža vtvorno, kakor sta ta dva jugoslovanska bisera.

Samostojni shod v Sevnici ob Savi. Shod slabostojnih se je pri nas zelo slabo obnesel. Zbornali so svoje pristaše od vseh strani: iz Kranjske in sosednih občin, a vendar jih je bila le peščica proti našim in delavskim strankam. Pridružili so se slabostojnim demokratim, neki uradniki iz Sevnice, ki bržčas tudi želijo priti do samostojnosti. Prvi govornik, minister Pucelj je moral marsikatero bridko sprejeti, skoraj popolnoma ga je zadušilo. Drugi, Mermolja je kričal in se penil, tolažili so ga, naj bo tiho in se pobere. Tretji, Majcen, je večidel čital našega «Slovenca» in razlagal o davkih, kar je malokdo poslušal. Končno je dobil besedo republikanec, kateremu so jo pa takoj odvzeli, ker jim je očital, posebno Pucelju in Mermolji, da delata le razdor med kmeti in delavci. Hotel se je oglašiti k besedi naš pristaš, a so brez vprašanja, ako še kdo želi besede, urno shod zaključili. Trem kranjskim slabostojnim bratom svetujemo, naj le onstran Save ostanejo, s svojimi praznimi pridigami nas pa naj v miru pustijo. Na shodu slabostojnih je gospod župan S. Lamper pokazal svoj samostojni nastop, namreč, ko je neki gospod, pravijo, da je večkrat milijonar, ploskal z nekimi delavci, kateri so ugovarjali, bil je takoj skrega nin zatočen pri poslancu Majcenu, ki ga je iz govorniškega odra prav po mesarsko ozmerjal, ker je njegov osebnih sovražnik.

Tega pač ne sme manjkati nikjer. Nebodigatreba naš dr. Fran Ilesič se je vrnil tudi k kraljevi svatbi v Beograd, kjer je zastopal Jugoslovansko Matico. Bil je samo v vlogi zastopstva, do besede ga niso pustili, torej je bil tokrat njegov svatbeni pohod brez sicer — običajne polomije.

Zečevičeve žrtve. Anketni odbor, kateremu je bila poverjena preiskava Zečevičeve afere, je te dni prepoštoval Sarajevo, Mostar, Zeleniko in Kotor. V Mostaru je odbor ugotovil, da so bili paviljoni, v katerih so vojaki morali po štiri do pet noči prenočevati, — brez oken in vrat. Isto je bilo v Zeleniki. Vojaki so zatrjevali, da ni bilo v vagonih niti slame in da so morali v ostri zimi ležati na golih tleh. Izredno dolgo časa so čakali rekruti na postaji Alipašin Most pri Sarajevu. V kopalnišču Hidže leži 30—40 rekrutov, ki bolujejo na revmatizmu. V Mostarju so «kasarne» v stanju, ki ga ni mogoče opisati.

Samostojnim in demokratskim petolizcem v album. (Dopis iz Dubrave na Hrvaškem.) Žrtev zane-marjene vojaške uprave je postal 19 letni podnarednik Josip Kralj. Dovolil je podčastniško šolo v Zagrebu, od koder je bil poslan lani v albanske gore v obrambo svo je jugoslovanske domovine. Vsled nezadostne oskrbe z živežem in obleko si je nakopal tam smrtno bolezen, kateri je podlegel dne 9. t. m. Značilno za nemarnost in brezvestnost vojaške uprave pa je, da so ga ob enem z drugimi težkimi bolniki yozili tri dni v odprtih svinjskih vagonih brez postelj ali drugih ležišč in brez odev v največjem deževju v bolnišnico v Skoplje. Največja brezsrčnost pa je to, da so ga iz beogradske vojaške bolnice odposlali domov dobesedno golega brez perila, gor nje obleke in obutvi. Da se ga nista usmilila dva vojaka, ki sta ognila s svojimi plašči, bi bil menda tudi gol domov prišel. Postal je žrtev tiste brezbriznosti

vojaške uprave, katero samostojneži in demokrati celo zagovarjajo.

Hrvatski Sokoli so si resno v laseh. Kakor znano, obstajajo na Hrvaškem dve grupi Sokolov: vladni. (recte demokratski Sokol) in blokaški, ki sta se začeli sovražiti in med seboj preganjati na življenje in smrt. Povod za otvoritev odkritega pouličnega boja med obema sokolskima skupinama je dala kraljeva poroka. Vladni Sokol je namreč prirejal v proslavo kraljeve poroke v družbi ter spremstvu vojaške godbe in vojaštva po Zagrebu manifestacije in javne nastope. Kot protidemonstracijo proti vladnemu Sokolu je zbral blokaški Sokol svoje tisočere člane, ki so korakali v nedeljo popoldne demonstrativno na Starčevičev grob, na katerega so položili venec. Proti večeru sta se vrnila na Jelačićev trg vladni Sokol iz telovadišča, blokaški Sokol pa od Starčevičevega groba. Množice hrvaškega naroda so podpirale blokaške Sokole, ki so s petjem in vpitjem protestirali proti Sokolom demokratom, ki so se iz strahu pred blokaši poskrili po mestu. Zajčji demokratski Sokol je klical na pomoč vojaštvo in policijo, a brez odziva. V prihodnjih dneh je pričakovati pri zagrebški vročekrvnosti še resnejših spopadov med Sokoli blokaši in policajdemokrati.

Duhovniško zborovanje bo v Breznu ob Dravi v ponedeljek, dne 19. junija. Ker prideta predavat načelnik skupščine č. g. župnik iz Studenic, kakor tudi ravnatelj iste č. g. P. Filip iz Maribora, so vabljeni vsi č. g. gospodje dušni pastirji iz obdravskih dekanij in prošeni za nesljerne udeležbe. Pričetek ob 1. uri popoldne.

Duhovniki, ki se mislijo letos zdraviti v zdravilišču in letovišču Dobrna pri Celju naj natančno pišejo: kedaj misli kateri priti in kako dolgo namerava ostati v duhovniški hiši in naj se javi na naslov: Miroslav Kukovič, župnik v Dobrni pri Celju.

Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1922-23 se vrši od 29. junija do dne 4. julija t. l. vsakokrat od 8. do 10. ure na Zrinjskega trgu št. 1-I. Brez sprejemnega izpita je možen vstop v I. letnik onim učencem in učenkam, ki so dovršili IV. razred srednje šole ali IV. (nastavni) oziroma III. razred meščanske šole ali IV. razred liceja ali pripravljalni razred dvorazredne trgovske šole. Nanovo vstopajoči učenci in učenke morajo razen zadnjega šolskega izpričevala oddati ravnateljstvu šole tudi krstni (rojstni) list. Vnani učenci (učenke) naj pošljejo omenjeni listini po pošti do 4. julija. Morebitni sprejemni izpiti se bodo vršili z ostalimi izpiti vred dne 11. septembra od osmih dalje. Vsled pomanjkanja učnih prostorov je pripravljalni razred začasno ukinjen.

Na državnih realnih gimnazijih v Celju se vrše sprejemni izpiti za I. razred dne 30. junija t. l. ob 9. uri dopoldne. — Učenci se naj priglasijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov istega dne med 8. in 9. uro dopoldne na zavodu in prinesejo s seboj rojstni list in obiskovalno šolsko izpričevalo, ki more imeti opombo, da je izdano v svrhe vstopa v srednjo šolo. — Ravnateljstvo.

Politika, ki spada pred sodišče Evrope. Rumunski Bratianu je srbski, odnosno SHS Pašič in Pribičević v eni osebi. Njegov režim je tak, da se mora opozicija zatekati k pozivom na Evropo in na ves kulturni svet. Nešteto proglašav so že izdali politični emigranti iz Rumunije in sedaj se je oglašil tudi znani rumunski vojvoda in mučenik Vajde Voevode. V svojem progla-su pravi, da je življenje pod Bratianovem režimu nezno, pravice ni, zakoni so samo na papirju, ubija se zavest državljanske časti in pravice, široki sloji Transilvanije so pa postavljeni pred alternativo: ali naj prenašajo azijsko-balkanski jarem Bukarešte, ali pa se naj dajo zavesti v upor in revolto. Režim hlepi po krvi, da si v njej zagotovi oblast še za 10 do 20 let. Ni čuda, da se Bratianu in Pašič tako dobro razumeta.

Za regulacijo Save. Vendar enkrat se je začelo ministrstvo poljoprivrede vsaj v mislih in načrtih baviti z regulacijo Save. Do stotisoč hektarjev naše najboljše zemlje v Posavini leži samo napol obdelane, ker je vse večji del leta pod vodo. Posebno trpi slavonsko Posavje od stare Gradiške do izosa Broda, veliko Jelas polje (Kobaš—Brod) s svojo rodovitno, mastno zemljo, ki bi lahko bila žitnica Slavonije, če bi se učvrstil savski nasip, polje pa kanaliziralo. Prebivalstvo že davno za vse to prosi, pripravljeno je samo dela in materijala kar največ prispevati, samo oblast naj se vsaj malo zgane.

«Narodno Obrano» ali jugofašiste v Bosni dobro označuje ta-le vest «Naše Pravde» iz Bos. Petrovca. Po vzoru apašev ali kake druge tajne podzemne bande so petrovaški jugofašisti naložili trgovcu Lazi Kesiču, naj nabije sosedu Šabana Spahiča. Kesič tega naloga ni hotel izvršiti, zato so pa nekoga večera prišli fašisti v njegovo trgovino ter ga pretepli, obenem so izvršili tudi napad na Spahiča, ki je bil tako bit, da še danes leži v postelji.

Afera beograjske poštne direkcije. Sekretar beograjske oblastne direkcije pošte in telegrafa Dragomir Jankovič je ves čas, ko se je toliko brzozjavljalo med vlado in bančnimi skupinami glede posojila, kopiral razne depeše, druge pa nosil s seboj na dom. Tako je delal že dolgo časa z drugimi brzozjavkami, zlasti z onimi, raznih trgovcev in bank. Če ga je kedo vprašal, zakaj to dela, je dejal, da mora vse dobro pregledati in proučiti, da ne bo kaj «protidržavnega». — Sedaj so napravili nekako «iztrago», pa saj tako vemo, kako se take stvari končajo! Može je gotovo delal za kakega visokega špekulanta in ta bo že znal stvar prikriti.

Suša v Hercegovini. V Gornji Hercegovini je zavlada katastrofalna suša. Vse se je že posušilo in polja izgledajo kot bi jih požgal. Vinogradi, tobak in sadje — vse je suho. Največje zlo je pomanjkanje vode, ker živina cepa od žeje.

Sarajevo brez mestnega zastopstva. Občinske volitve v Sarajevu so zopet odložene s plitvim izgovorom, da «še niso dovršene potrebne priprave». Z mestom bo še nadalje upravljala absurdna ustanova vrinjenih komisarjev in komisarskih svetovalcev, ker še niso dane

potrebne priprave, — ker ni pričakovati, da bi z ljudskimi glasovi prišli ljudje na krmilo, ki se doslej držijo s silo. Vsiljenci vladajo, ekonomsko življenje mesta pa stoji in nazaduje.

Pot Franchet d' Espereya po južni Srbiji. Dne 11. t. m. ob 6. ur izjutraj je prisostvoval francoski maršal Franchet d' Esperey katoliški službi božji v Beogradu. Njaku je krenil v avtomobilu proti južni Srbiji, kjer bo obiskal Skoplje, Prilep, Bitolj, Ohrid in Strugo. Vrnil se bo preko Krčeva in Tetova v Beograd 17. t. m. in se bo takoj odpeljal nazaj v Paris.

Krakovska slikarska akademija v Jugoslaviji. V četkom julija se odpravi posebno odposlanstvo slikarske akademije v Krakovu na pot v Jugoslavijo. Svrha potovanja je slikanje naših krajev za razstavo pokrajinskih slik. Tako bo tudi poljska slikarska umetnost seznanjevala svet z našimi prirodnimi krasotami.

Umor. Dopis od Sv. Bolfena pri Središču. Neki Andrej Lichtenwalner, ki je že leta 1915 ubil nekega viničarja, je 12. t. m. ob pol 9. uri zvečer zadavil svojo ženo. Zvabil jo je v klet, prej pa je zaklenil hišna vrata, da ni mogel priti nikdo na pomoč. Uboga žena je imela prijazno hišico in lepo malo posestvo z goricami ter zapuščala dva nedoletna otroka. Ubijalec, ki ni veroval ne v Boga in ne v človeka, je že v rokah pravice. Narod je zelo razburjen nad tem nečloveškim činom.

Samomor. V Retfali pri Osjeku se je zgodil te dni eden samomor. Sluga finančskega ravnateljstva v Osijeku Fabijan Crnčan se je udal po povratku iz vojne pijančevanju. Vsled popivanja je zabredel Crnčan in čela njegova obitelj v veliko bedo in pomanjkanje. Pred par dnevi se je vrnil Crnčan k svoji družini izvanredno trezen in začel svojo ženo preoblagati z ljubeznjivostjo. Po noči istega dne je žena opazila, kako se je mož večkrat sklonil nad njo in jo motril, ali čuje, ali spi. Ko je končno opazil, da žena čuje, jo je začel gladiti in naenkrat je potegnil nož in jo zabodel v prsa. Misleč, da je ženo smrtno zabodel, je zbežal na dvorišče in začel sam sebi zasajati nož v prsa in trebuh, dokler ni obležal mrtev. Žena ni smrtno nevarno ranjena in bo okrevala.

Letos prvi utopljenec v Savi. Dne 11. t. m. so naši pri Zagrebu na savski obali moško obleko, katere lastnik je utonil. Po dokumentih, ki so jih našli v obleki, je dognano, da je utopljenec neki Ivan Horvat iz Slovenije in rojen 1888. Služil je pri policijski direkciji v Sarajevu kot nadstražar. Iz policijske službe je bil odpuščen na lastno prošnjo. Zadnje dni se je mudil pri svojih znanih v Zagrebu, s katerimi se je šel kopat v Savo, kjer je pa izginil v valovih.

Misterijsko mrtvo truplo v Mostanju pri Karlovcu. Dne 2. t. m. so našli potniki med železniškimi tračnicami v Mostanju pri Karlovcu doslej nepoznano moško mrtvo truplo, ki je ležalo čisto nago. Kacih 1400 korakov od mrliča so ležali kosci zgornje in spodnje obleke in srebrna ura umorjenega. Ker je bilo truplo slečeno, je skoro gotovo, da gre za doslej še neodkrit umor.

Draginjo hočejo omejiti s prepovedjo izvoza živežnih potrebščin. Beograjski listi javljajo, da namerava vlada prepovedati izvoz živil iz naše države, da bi tem potom omejila draginjo. Ako pa tiči za tem vladnim grmom res kak debel zajec za od draginje že izžeto javnost, pa je drugo vprašanje.

Carinski dohodki od 1. januarja do 20. maja so znašali 380.945.889 dinarjev. V drugi polovici maja so imele največ dohodkov carinarnice: Zagreb vsoto pet milijonov, 531.388 din., Beograd 4.829.908 din., Ljubljana 3.232.740 din., Maribor 1.587.769 din., Skoplje en milijon 257.773 din., Split 1.142.971 din., Sarajevo en milijon 100.000 din., Novi Sad 918.226 din. itd.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 280—288, francoski frank stane 25.90—26.90 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 1.20—1.32, za 100 čehoslovaških kron 5.76—5.80, za 100 nemških mark 90—95, za 100 laških lir 14.96—15.10 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.84 centima (1 cen-

tim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone padla za 6 točk.

Iz Ptujja.

Proslava kraljeve poroke se je v Ptujju lepo izvršila. Mesto je bilo že na predvečer z zastavami lepo okrašeno, okna razsvetljena in okinčana. Ptujjska mestna godba, katera bi potrebovala boljšega strokovnega vodstva in več vaj, je zaigrala pred okrajnim glavarstvom, Slovensko pevsko društvo je zapelo dve pesmi. Nato se je sprevod pomikal proti magistratu, kjer je godba zopet zaigrala in pevcu so zapeli. Dr. Bela Stuhec je krasno zapel: «Slovan na dan.» Župan g. Lozinšek je nagovoril množico, povabil občinstvo za prihodnji dan k slovesni službi božji in izjavil, naj se Ptujčani na dan kraljeve poroke spomnijo mestnih revežev. Sprevod se je nato pomikal čez dravski most na Breg, kjer je občinstvo nagovoril breški župan. Nato so jo krenili nazaj pred stanovanje mestnega komandanta, majorja Rožiča, kjer je godba zopet zaigrala, pevcu pa so zapeli. Drugi dan je bila slovesna služba božja, kateri so prisostvovali zastopniki uradov in društev, po maši defiliranje četr pred magistratom. Popoldne je priredila podružnica Jugoslovanske Maticе veselico na vrtu pri «Novem svetu», ki je dobro uspela.

Deutsches Vereinshaus. V Ptujju imamo hišo, ki se sedaj imenuje Društveni dom, to je prejšnji Deutsches Vereinshaus, kateri je last družba istega imena in ima okoli 90 članov. Predsednik društva je ptujski ekonom trgovec Slawitsch. Deutsches Vereinshaus je odvetnik dr. Sixtus Fichtenau, blagajnik g. Kasper, bil pod sekvestrom, bržkone vsled tega, ker so bili prej člani tudi inozemci, Nemci, ki so se preselili v Avstrijo, in tudi Avstrijci. Sedaj pa so člani samo Nemci in «nemškómisleči» Ptujčani, ki so jugoslovanski državljani. Društveno premoženje je upravljal kot državni sekvester advokat dr. Salamun in na zadnjem občnem zboru, ki se je pred kratkim vršil, so društveniki izjavili, da proti poslovanju g. dr. Salamuna nimajo pritožbe in da so z njim popolnoma zadovoljni. Društvo je imelo še stara pravila. Imenovalo se je Deutsches Vereinshaus Pettau in v nekem paragrafu stoji, da morejo biti člani le Nemci. Vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmajer je poklical načelnika dr. Fichtenau-a k sebi in mu je izjavil, da bo društvo razpuščeno, če ne predrugači pravil v tem smislu, da lahko tudi Slovenci pristopijo kot člani. Nato so se vršila dolgotrajna posvetovanja v odborovih sejah. Na zadnjem občnem zboru je bil stavljen predlog za izpremembo pravil. Najvažnejši spremembi sta: 1. Društvo in tudi hiša se imenuje odslej «Društveni dom» (Vereinshaus). 2. Člani morejo biti le Nemci, a društvo daje prostore vsem društvom brez razlike strank in narodnosti vedno proti primerni odškodnini za prireditve na razpolago. Dr. Salamun je izjavil, da ima od ministrstva dekret in lahko društveno delovanje onemogoči, dr. Fichtenau pa je odgovoril, da ima tudi društvo ministrski dekret, vsled katerega stoji pod nadzorstvom le društveno premoženje, ne pa društveno delovanje, ki je tudi po ustavi narodnim manjšinam zajamčeno in dr. Salamun je sam konstatiral, da ni opazil nobenega protidravnega ali protidinastičnega gibanja v društvu. Dr. Salamun je svetoval, naj preložijo točko o spremembah pravil na drug izreden občni zbor in naj si vsak še dobro pramislji, kake predloge bo stavil glede spremembe pravil. A njegov nasvet je naletel na gluha ušesa in pekovski mojster Fürthner je stavil predlog, naj se o odborovem predlogu, ki je premišljen, glasuje. Predlog je bil enoglasno z 69 glasovi sprejet. Ze prej je prišlo do rezkih kontroverz, ko je g. Pepi Fürst prosil, naj pové dr. Salamun to, kar je slovensko povedal, tudi nemško, češ, da on in tudi drugi razumejo pač haloški, ne pa novoslovenski. Dr. Salamun je odgovoril, da naj to raztolmači dr. Fichtenau, nazadnje pa je le nemški razložil in povedal, da je škandal, da se ptujski Nemci še niso naučili slovenski, «denn wir sind in Jugoslavien», on

da govori štiri jezike, naj se tudi ptujski Nemci uče državnega jezika. Zborovalci na njegove besede niso reagirali in so mu samo svetovali, naj se — pomiri. Dr. Bučar, koncipijent pri dr. Fichtenau-u, je izjavil, da je sekvester proti določbam senžermenske mirovne pogodbe, ki določa sekvester le za premoženje sovražnih držav, to pa da je premoženje nemških jugoslovanskih državljanov. Društvo tudi ne služi političnim svrham. Ko pa je g. Pepi Fürst predlagal, naj pri prihodnjih zborovanjih najamejo tolmača, ki bo prestavljal to, kar bo državni sekvester slovensko povedal, na nemščino (zakaj pa ne na haloško slovenščino, Kolloserslovenisch? Saj jo razume. Opomba dopisnika), se je g. dr. Salamun še bolj razljutil, vdaril s pestjo ob mizo, odšel, ter zaloputnil vrata, ki jih je hotel na stežaj odpreti za «Sokolski dom v Ptujju.»

Dravski most, ki je bil že precej pokvarjen, sedaj popravljajo.

Stavbenega gibanja v Ptujju ni dosti opazati. G. Sonnenschein predeluje svoj magacin, gostilničar Dostal bo povečal prostore in postavil še eno nadstropje, predelujejo se prostori, ki jih je obrtna oblast spoznala za premajhne itd. Nove stavbe pa ne bo menda prav nobene.

Breg pri Ptujju. Nanovo imenovani nadučitelj g. Cvetko se je odpovedal svoji službi in bo mesto zopet razpisano.

Črešenj prihaja vedno več na ptujski trg. Vsled tega so se tudi že cene znižale.

Iz Maribora.

Tudi pri nas v Mariboru bi lahko bilo boljše. (Dopis iz treznomislečih krogov). Čisto prav pišete v vašem listu o razkošnem življenju višjih krogov v Beogradu, o razmetavanju denarja, nabavi nepotrebnih reči, ki stanejo milijone in milijone itd. Zalibog je tako. In koliko nujno potrebnih in koristnih reči bi se dalo s tem, po nepotrebnem raztrošenim denarjem nabavati. Mislim, da ste že tudi vi imeli priliko opazovati, v kakem stanu se zdaj nahajajo naše ceste v mestu in v bližnji okolici. Ustanovila se je pred kratkem tako koristna in potrebna PTL. Izdani so razni predpisi radi snage, pljuvanja, higijene itd., pa kaj pomaga vse to, če se naše ceste nahajajo v tako slabem stanju. Na primer, naša državna cesta, nekaj tako lepa in snažna, je zdaj v deževnem času pravo morje blata; če pa je eden dan lepo, se spremenijo to blato v prah in takrat, gorje pljučam. Če mora človek hoditi po teh cestah, ali če je tako srečen, da ob tej cesti stanuje, no, takrat pa se navzije praha in bacilov, da je sit. Da se kolobarenje prahu prav temeljito vrši, že skrbijo avtomobili, ki frčijo dol in gor, kakor divji in za katere ni nobenih predpisov ali zakonov. Kako ta prah ljudem ugaja, za to se nihče ne briga, da bi se ceste večkrat čistile ali škropile, za to ni novca, to je pač nepotrebno. No, pa še nekaj vam moram omeniti. Tudi pri nas v Mariboru se prav razkošno živi in z denarjem razsipava. Poglejte enkrat v nedeljo ali praznik zvečer, kako se naše uboga ljudstvo vrača domov iz vino točev in gostiln, večinoma pijani, možje, ženske, dostikrat tudi deca. Lepi prizori, če pridejo po cesti, pa tulijo in kričijo, kletve in prerekanje se sliši in sploh tako obnašanje, da se človek za glavo prime in misli: ali smo v Afriki! Pa tam gotovo ni take posurovelosti; pa seveda vse zavoljo slabih časov, draginje, slabe plače itd.

Mariborskim Orlom! Danes, dne 14. junija, je ob pol 9. uri zvečer fantovski večer v dvorani Strokovne zveze. Bratje, pridite vsi! — Ob 8. uri pa bo istotam odborova seja. Ker so nujne in važne odsekovne zadeve na dnevnem redu, se prosi polnoštevilna udeležba! — Tajnik.

Poziv vpokojencem južne železnice. Pozivajo se vsi upokojenci in vdove južne železnice, da se polnoštevilno udeležijo izvanrednega občnega zbora, kateri se vrši v četrtek, dne 29. t. m. ob 9. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani (Gambrinushalle) v Mariboru. Zadeva je zelo važna, pričakuje se polnoštevilne udeležbe.

Planinski projekcijski večer priredi Odsek amater-fotografov Slovenskega planinskega društva v Mariboru vsem svojim članom in prijateljem. Posrečilo se je odseku izposoditi si serijo krasnih plošč iz Savinjskih alp, Triglavskega pogorja in Karavank, ter bodo nudile te slike

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(112. nadaljevanje.)

Potek njegovega dosedanega življenja, udarci usode, ki so ga zadnji čas zadevali, — vse to je pripravljalo v njem ugodna tla za seme, ki prinese dober, stoteren sad, vse to mu je kazalo, da biva nad njim neka moč, ki je silnejša, ko najpogumnejša človeška vztrajnost, da obstoja nad vsem človeškim dejanjem in nehanjem upanje, ki sega čez grob —.

Nekaj minut je klečala in molila, goreče molila za sebe, zanj —.

Čutil, vedel je, da moli zanj, in ko so njegove oči zale njen ljubljani obraz, tako čist in miren, obrnjen k nebu, takrat je čutil, da je vsa njegova duša izpremenjena pod njenim blažilnim vplivom, da je njegova ljubezen do tega Boga posvečenega bitja čista vsakega zemeljskega nagona —.

Vstala je končno. Prijela ga je za roko in stopila sta po samotnih, zapuščenih vrtovih —.

In razlagala mu je svete resnice nove vere, krščanstva, kakor jih je čula od Kalhe, in jih verovala, kakor so verovali učenci tistih blagovestnikov, ki so na lastne oči gledali Gospoda in njegove čudeže in na lastna ušesa slišali Njegove nauke —.

Ni govorila učeno, toda govorila je z žensko prepričanostjo in z razlogi srca. Kako srečna bo večnost, kako veliko plačilo za one, ki gredo za Njim, da oko še

ni videlo in uho še ni slišalo, kaj je Bog pripravil tistim, ki Njemu služijo —.

Pod nebom, odetim v mesečni svit, razžarjenim na obzorju od plamenov gorečega Kapitola, v zapuščenih vrtovih Mecenovih in Horacijevih, pod ožganim drevjem in med razmetanimi grobljami je vsrkaval Britanec prve nauke krščanstva od hčere Judove, ki jo je ljubil, in njen obraz se je svetil od nadzemelske nežnosti, ko mu je kazala pot k večni sreči, k večnemu življenju, — njemu, ki ga je ljubila bolj nego samo sebe.

Med tem pa je krog njiju nemoteno divjalo morenjenje in ropanje in nasilje po ulicah. In kjer so se srečale Vespazianove čete s polomljenimi cesarjevimi legijami, se je vnel boj in besno so se klali nasprotniki iz zgolj krvočnosti in meščani so iz varnega zavetja svojih streh in oken z divjimi klici požigali borilce. Požari so sijali v mesečno noč in iskre so se sipale po ulicah in kri je tekla in vino v potokih in niti zapuščenim vrtovom Mecenovim ni prizanesel vihar in pobjoj, ki je razsajal po nesrečnem mestu.

XIV.

Mlada Cerkev.

Ko sta hotela zapustiti svoje skrivališče, ju je ustavil in pognal nazaj med temno drevje naraščujoči hrušč, ki se je valil po bližnjih ulicah.

Od vseh strani so doneli vzkliki zmage, kriki obupa in besno razgrajanje pijanega veselja. Posamezne trume premaganih in zmagovalcev so se pripodile celo preko zunanjih delov vrta in Britanec in njegova varovanka sta morala bežati globlje v temne samotne svojega zavetišča.

Končno sta prišla na varen, skrit prostor pod gručo temnih cipres, kamor ni bil dosegel Neronov požar, in tu sta se ustavila, da si počijeta.

Mariamna se je čisto pomirila, Eska pa je z utripajo-

čim srcem preudarjal nevarnosti in težave, ki jih je se bilo treba premagati, preden bodeta dospela na drugo stran Tibera in jo bo spet izročil v varno zavetje očetove hiše.

Tema je bila v njenem skrivališču pod gostimi cipresami, nekaj široka, sedaj že zelo zaraščena cesta je peljala skozi drevje, srebrni lunin svit jo je mestoma obseval, mestoma pa metal globoke sence cipres preko nje.

Mariamna se je tesno oklenila svojega spremljevalca.

»Tako varna in srečna sem poleg tebe«, mu je ljubeče dejala. Zdi se mi, da sva menjala vloge! Poprej sem bila jaz v skrbeh, sedaj pa si ti —. Ne bojiš se, tega ne, pa nemiren si —. Eska, kaj ti je —?« se je splašila, ko je zrla v njegov obraz in opazila, da je hipoma vsepadel in prebledel.

Njegove oči so bile kakor osteklenele —. Z odprtimi ustnicami in okamenelim obrazom je stal pred njo, divje in nepremično je strmel in na temnem ozadju cipres je bilo njegovo lice blede kakor stena.

Sledila je njegovim očem in kar je zagledala, je tudi njo več ko na smrt prestrašilo.

Dve črni postavi, odeti v dolge, valovite halje, sta s počasnim in slovesnim korakom stopali v trak blede mesečne svetlobe, ki je ležal črez cesto. Njima sta sledili dve belooblečeni postavi, ki nista bili nič manj strahotni, ker so se od njiju videlo le glava in noge, telo, v belo odeto, pa je izginjalo v mesečnem svitu. Za njima sta prišli spet dve črni postavi in tako je v menjajočih se parih sprevod nadzemskih duhov stopal mimo, le da je sredi med njimi neko bitje, podobno človeškemu telesu in odeto v belo, v vodoravni legi plavalo par čevljev nad zemljo. — Polglasno, žalobno petje je zadonelo prestrašenima poslušalcema na uho.

Strah je bilo nepoznano čuvstvo v Eskinih prsih. — Vzravnal se je in kri mu je spet šinila v lice.

(Dalje prihodnjic.)

gledalcem največji užitek. Predpriprave so v teku, podrobnosti slede. Odbor.

Slovenska Bistrica. Slov. katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 18. t. m. popoldne po večernicah dve gledališki predstavi in sicer: »Idealna tašča, veseliga v enem dejanju in »Kovačev študent«, spevoigra v treh dejanjih. Domačini, sosede od blizu in daleč ste vabljeni na mnogoštevilen obisk.

Med. univ. dr. Ludovik Novak

Razlagova ulica 25, (blizu gl. kolodvora)
ordinira od pol 12. do 1. ure in od 2. do 3. ure. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure. 2-3 245

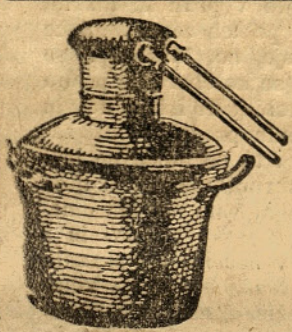
Brezalkoholni grozdni sok vinske trte

prodajajo v Mariboru sledeči:

Uhler, Glavni trg; Prešernova klet, Novosel, Vrščič, Zentner, Gosposka ulica; Bernik, Crippa, Ilich, Slovenska ulica; Breuer, Kavarna Jadran, Pučko, Aleksandrova cesta; Gostilna v Delavskem domu; »Zlati lev«, Vodnikov trg; Restavracija glavnega kolodvora; Bernhard, Niefergal, :o: Koroška cesta; Hmelak, Slomškov trg. :o: 3-#221

BAKRENE KOTLE

po 40 in 60 litrov vsebine, solidno izdelane, ima v zalogi



Metalokemika d. d.

Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

3-6 431

VI BI RADI

imeli lepo obleko, perilo, kravato, nogavice, robce, čevlje, klobuk in še povrh

vedno dosti denarja

za razne druge potrebščine.

To dosežete le tedaj

če bodete kupovali vse manufakturno blago, sukno, platno perilo, gotove obleke za moške, ženske in otroke pri tvrdki:

J. N. Šoštaric

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13,

ker le tam je najboljše blago, najboljša postrežba in najnižje cene. Železničarji in poštni uslužbenci dobijo blago tudi na obroke. 3-3 249

Mali oglasi:

Učenko z dobrimi sprječevali in poštene rodbine se sprejme v trgovini mešanega blaga Vračko, St. Ilj v Slov. goricah. 2-4 257

Dne 20. junija. ob 10. uri se vrši javna dražba kakih 20 nagobnih spomenkov in 7 železnih nagrobnih ograj na Dobni. 260

Dober prodajalec

se sprejme v veliko

manufakturno trgovino

Ponudbe poštini predal št. 59, 262 Ljubljana. 1-2

Kupim

po najvišjih cenah

stare novce iz zlata in srebra, staro zlato ter žlahtne kamne.

Avgust Wapper, zlatar, Maribor, Stolna ulica 1 (Domgasse). 4-4 236

Andrej Oset

Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon 88

Trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvanji, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzojavni naslov: Andrej Oset. 9. 10 185

LES, vsakovrstni,

rezan in v hloh kupuje v vsakih množinah po dnevni cenah »Lesna in kovinarska zadruga v Strnišču pri Ptuj«. Istotam se kupi dobro ohranjen kovaški met. 261

Sprejmejo se za takojšnji nastop:

2 natakarja donašalca, 2 natakarici donašalki, 1 točaj (ob enem kuhinji ki mesar), 1 točaj, v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 259

SUHE GOBE,

brinjevo olje, lipovo cvetje in očljske pridelke plača najbolje

SIRC-RANT, Kranj

tel. inter. št. 9

in nudi po najnižjih cenah sladkor, kavo, riž, olje i. t. d.

1-5 257

Bolestnim srcem javljamo pretužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti sotrudnik, gospod

Franc Fischer

potovalec

včeraj, dne 11. junija t. l., mirno v Gospodu zaspal.

Njegovo požrtvovalno delovanje ter njegovo osebno ljubeznjivost, naj spremlja naš zvest spomin tudi onkraj groba.

Našemu dragemu ranjčemu bodi zemljica lahka!

MARIBOR, dne 12. junija 1922.

Pugel & Rossmann

veletrgovina z vinom.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzojavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581

OGLEJTE SI

izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna, :o: hlačevine, perila, robcev, nogavic i. t. d. in prepričajte se :o:

o resnično nižanih cenah v trgovini

↓ Josip Karničnik, Maribor, **GRAJSKI TRG 1.**

Brezobvezno, k nakupu se nikogar ne sili.